

НАША НАЙВАЖЛИВА ПРОБЛЕМА.

Про те, що немає справжньої революції без організації основних мас недоволених пануючим режимом, не буде здається ніхто спорити. Це очевидна правда. Тільки сліпці або свідомі шкідники нашої справи можуть її заперечувати. І тому ми не будемо доказувати konieczність організованої революційної боротьби, не будемо доводити шкідливість всяких "теорій" про стихійний ріст революції і стихійний вияв волі недоволених мас.

Ми постараємось тут звернути увагу на деякі хибні розуміння саме нашої організованої революційної боротьби за суверенність українського народу.

Мав тут на думці статтю п.н. "На маргінесі "першого етапу"..." Зовсім правильно, в автора згаданої статті ми находимо осудження віри в т.зв. стихійність зриву народніх мас, позбавленого керівництва, плану і точно означеної мети. Але автор згаданої статті чомусь відмовляє народнім масам /народові/ творчих здібностей. Для його організована сила народу це тільки сама революційна організація, членам якої він радить спеціалізуватись у різних фахах, членам якої він радить виробляти собі ясний план "як zorganizувати село, повіт, чи край, щоби уникнути імпровізації, а за тим отаманії". Безперечно, членам організації треба знати різні фахи, але нам здається, що найважливішим фахом, фахем, який вони повинні знати в час т.зв. першого етапу, це вміння організувати маси до боротьби на кожному відтинку політичного соціального і культурного життя. Бо сама революційна організація, хоч би, як вона була в собі спаяна, хоч би кожний її член знав десять різних фахів, хоч би вона мала прекрасний план організації села, повіту і цілого краю є ніяка сила, коли вона не зуміє потягнути за собою і zorganizувати мільйонів народу. Це найважлива справа, від вирішення якої залежить доля нашої революції. Специ? Чи треба доказувати, що в умовах еміграції не можна вишколити їх в достаточній кількості? Чи можна приміром, вже не кажу підстаршин, але старшин вишколити на еміграції в такій кількості, щоби обслужити як слід три до чотири мільйонову нашу революційну армію, а танкісти, а летуни, а артилеристи? Ну, ми вже не кажемо про адміністрацію, органи внутрішньої безпеки, судівництво тощо.

Так значить, що ж того виходить? А виходить, що замість дурити себе, що в умовах еміграції ми зможемо вишколити відповідну кількість спеців, треба йти там, де ці специ є вже на просторах засягу нашої революції. Так, треба туди йти, треба перетягнути їх на нашу віру, треба їх організувати довкола наших гасел, наших політичних, соціальних та економічних програм і справа скінчена. І якийсь там "спец" може взагалі не належати до нашої революційної організації, але треба, щоби він розумів, що наша революція несе йому краще життя, а тоді він буде боротись під її прапорами байдуже чи на побоевищі чи з всякими труднощами, що їх становить наше життя перед новим будівництвом. Маса не існує у постаті безформної гупи потвори. Маса це мільйони одиниць з різними здібностями, з різними амбіціями, силою характеру. І всі ці одиниці об'єднані одним революційним духом є творчі, коли їм вказаний шлях і методи роботи. То не правда, що "творча здібність повставшого

проти тиранів народу - це безглуздя" навпаки, безглуздям є твердження, що без провідної сили може нарід повстати і створити тільки гайдамачину. Гайдамачина мала також свій провід, також і наша революція 1917 і наступних років. І в обох випадках програли ми не тому, що може бракувало нам спеців і ясного плану, як постройти село, повіт чи край, а тому, що провідний чинник не вмів дати собі ради з організуванням мас до боротьби і в умовах боротьби, які має поневолений нарід, коли визволється. Мало того, приклад Мазепи те саме підтверджує. Знана історія з Мазепов і Палієм, що ні Мазепа ні ніхто з тодішньої командної верстви в Україні не змігли потягнути за собою основних мас народу, без яких не можна виграти революції.

Саме заіснування гайдамачини свідчить, що провідний чинник революції не відповідає своїм завданням. А рівночасно, свідчить й про те, що серед народу не було сили, що могла б заступити невдалий провідний чинник. В протилежному випадкові чинник свідоміший, більш бойовий все зуміє стягнути за ноги задрипанців, що бавляться в вождів. Бо може кому охота на еміграції укладати незнаті які мудрі пляни, програми, тощо, але коли їх не прийме основна армія революції-нарід, то тоді з цих плянів нічого не вийде. Так, безперечно ці пляни, програми, напрямні є потрібні. Але вони мають точно служити потребам хвили, потребам "першого етапу". То значить, нам треба мати план і напрямну та програму діяння відповідні до завдань боротьби за наше визволення, ми мусимо знати, як зорганізувати село, повіт, край до боротьби за нашу суверенність в час коли ворожа влада існує на нашій землі. Ці самі органи завтра, якщо владу зничимо, на місцях переберуть всю владу у свої руки спіраччись на найбільш бойові одиниці на місцях і так апарат нашої революційної боротьби заміниться в апарат будівництва нашої держави.

Небізка Польща, якраз є прикладом того, що твориться в державою, коли провід держави не вмів, чи просто несила заставити мільйони одиниць до цілком добровільної творчої праці. Так польський провідний чинник не вмів заставити польські маси до цієї праці і вони уряджували йому, з того приводу "гопки кльоцки". Але він не тільки не вмів, він був несила потягнути польські маси за собою. Польська командна верства дала далеко не дійсними ідеалами польського народу. Це була вільна чи не вільна експозитура чужих/жидівських, масонських, старомляхетських/осередків, до вела маси польські як череду овець під ножиці закордонних стрижів. Польський провідний чинник не був в силі ЗАСТАВИТИ українців до цієї праці в інтересі польської рачії стану, бо це значило вимагати від українців поповнити національне самогубство. І відси в бувшій польській державі стільки було імпровізації кінчаючи малвванням плотів, валежням церков на Холмщині і будуванням протилетунських ровів.

Коротко. Перед нами стоїть завдання сьогодні приєднати якнайширші маси простору нашого революційного діяння до "творчої праці", це значить до боротьби за визволення, за краще життя, за людську гідність під проводом нашої революційної організації. Завтра ці самі маси під проводом цієї ж самої організації стануть до творчої праці над закріпленням і зміцненням здобутків революції. А серед цих найширших мас ми найдемо і відповідних фахівців разом з танками, гарматами, літаками, фабриками, друкарнями, радіостанціями, копальнями і т.д.

ОКУВЬ

І С Т О Р І Я І П О Л І Т И К А .

II.

Колись давним-давно жили-воювали зі собою поодинокі народи в різних полосах земської кулі зовсім незалежно від себе. Навіть в самій Європі події на сході відбувалися незалежно від пересправ на заході Європи. Пр. Москва виростала з князівства у царство коштом багатьох Приуральських народів - зовсім непомітно для Європи. Події завершені договором в Андрусові походять з епохи, коли долю України могли вирішити між собою Польща і Москва недопускаючи до того ні ближчих сусідів ні дальших контрагентів. Сьогодні ми є свідками боротьби не двох держав а цілих груп між собою а внаслідок комунікаційних сполук і сплету інтересів усіх народів нашої планети беруть у цій війні безпосередню чи посередню участь без виїмку всі народи. І сам світовий змаг самим своїм характером і навіть дотеперішнім перебігом виказує позначки, що справа йде не за поодинокі бої, але за перегрупування всіх сил і гарантії за вдержання бажаного укладу. Себе то не так, за виграну війну як за нову організацію мира. Стратегічні осяги заздалегідь "регулюються" політичними осягами на найдовшу мету.

Супроти цих міркувань поняття Андрусова є сьогодні анахронізмом і ми дозволяємо собі вживати його тільки символічно, лише в міру того і на стільки, наскільки Україна не лежить між двома державами, а поміж двома бльоками. Цього останнього факту в засаді не змінє обставина, що раз один раз другий блок горює. В подібне царство символіки відходить окреслення Версаю, якщо воно досі означало "рівновагу" на континенті, яка з розторощенням Франції в останніх днях будується на зовсім інших основах і виростає до рівноваги цілих континентів між собою.

Стільки про перехід з історії до політики. В самі й же політичні оцінки кожної епохи і кожного моменту треба узгляднювати без виїмку всі складові чинники як потенціалу даного народу так і ефективної участі цих чинників у боротьбі - із частям на фронті включно. Пр. чи не видасться сьогодні поверхвовою оцінка-передбачення Совітів з перед одного місяця про взаємне виснаження "гнилої Європи".

Організуючи свою працю і формуючи свою політичну думку - мусимо спиратися в тому на величинах постійної вартости і по змозі вичерпувати всі складові чинники, що входять у гру. До цих останніх належить - під час збройного вирішування - стратегічна оцінка на першому місці. На прикладі з Польщею був замазаний стратегічний момент внутрішньою національно-державною слабкістю Польщі /м. ін. українським чинником/. Приклад Франції каже, що є виключеною річчю на сході Європи згуртувати стільки танків одній стороні, щоби друга - на просторі від Балтику до Чорного моря - не знайшла прогалин і то ширших ніж треба для пролому.

До тої самої категорії належить очевидно постава мас. На неї ми маємо рішучий і найбільший вплив. Та реальна оцінка її можлива також шляхом порівняння із іншими масами інших народів. Прикладів надалеко шукати.

Безперечним позитивом думок про Третій Рим і пригадки про Андрусів є будження української підметности і піднесення політичної зрілости. Ця остання, якщо є не тільки в українського проводу, але і в найширших масах на належному рівені, напевно заважить і перерішить багато з тих рахунків, що робив би хтось без нас. Примару Андрусова годі сьогодні розуміти територіяльно. Чи "сфери інтересів" чи "роди впливів" чи "орбіта констеляції" воно буде називатися - в українській дійсності завжди залежатиме в першу чергу від української сили.

Але ж українська нововизволена сила вже державна українська підметність на самому вступі знайдеться віч-на-віч тої перемоги на нашому континенті, що гряде, подібно, як була в орбіті, що відходить.

То ж доля України можна скоріш бачити як активного співтворця - відповідно до своєї козночасної сили - тої чи іншої рівноваги на континенті вгл. континентів ні ж у ході розгрівки й укладу між двома сучасними партнерами а ля Андрусів.

а - я

ТРЕБА НАВЧИТИ ЇХ ЧЕСНО ЖИТИ.

/-/ Коли йде про московський нарід в ССРСР, то не має сумнівів, що це нарід панівний, якому комуністичний зрив врятував історичне існування з такими тенденціями, що діхували його імперіялістично-загарбницьку політику в минулому. ССРСР - це імперія московського народу. Наша революція в ім'я розвалу московської імперії, створить новий уклад політичних сил на Сході Європи та в підмосковській Азії і тим самим поставить московський нарід на відмінні місці під сонцем як дотепер.

Важкі умовини життя взагалі всіх людей в ССРСР, визиск, соціяльний гніт, загальна нужда - витворили там загальне невдоволення. І серед тих невдоволених є також частина маси московського народу. Темнота і відомий "культурний" рівень російський селян, релігійні переслідування, важкі умовини життя і т.п. - це все моменти, які витворили та вже витворили в московському народі двоподіл на тих що вдоволені / а радше свідомі що ССРСР це чи не остання можливість вдержати здобутки столітньої праці Москви / і тих невдоволених. Безперечно, що "невдоволення" поневолених народів є відмінне, бо тут виступає лише одна відосередня площина: соціяльна, коли при поневолених народах виступає передусім національна. Але не має сумнівів, що тих невдоволених серед московського народу сьогодні є багато більше як вдоволених.

Віхенці з теренів України подають, що навіть на Україні, коли йде про московських кольтоністів є помітне велике невдоволення. /Очевидно не йде тут про тьму московського урядничого, військового і т.п. еламенту !/ Москва речеє про українців в Україні, на їх місце шле москалів, але не на це, щоб їм забезпечити тут вигідне життя, але щоб їх запрягти до експлуатації України. На Україні вони мусять важко працювати, не для себе але для півночі "Полудне російської імперії - писав за царів російський публіцист - та пребагата, чудова земля має дивну силу : правдивих москолів або відпихає від себе геть, так що вони її не люблять, тучуть за півночем і полуднем, не гордять, або так притягає до себе, що робить з нього малороса". З тої "силою" є щось до речі, але напевно соціяльні умовини життя є сьогодні тим, що навіть на Україні спихають частину москалів на позиції невдоволених.

Ці факти, революція поневолених Москов народів мусять прийняти як позитивне явище, як догідну посьву для формування нової дійсности в майбутньому, коли йде про новий уклад сил на Сході. Не йде лише про територію, не йде лише про це, що в розвалі московської імперії московський нарід буде жити в праці на своїх етнографічних землях. ЙДЕ ТАКОЖ ПРО ВНУТРІШНЮ ОРГАНІЗАЦІЮ МОСКОВСЬКОГО НАРОДУ, яка не може бути для нас байдужою, йде про те, щоб московський нарід навчити і примусити жити скажимо чесно. Революція створить силу, що буде стояти на сторожі її інтересів але вона мусять напевно сягнути далше, взявши під опіку процеси упорядкування московського життя.

Звідси випливають постулати нашої пропаганди серед московського народу. Винищуючи явна і невідомі все те, на чім опирається московська імперія - нові сили поневолених народів, мусять використати існуючі умовини, щоб переконати москалів в ССРСР, що вони мусять дати москалям такі умовини, в яких мусять чесно жити, в рамках порядку, що йде. Але й тут криється наша відповідь на відношення наше до акції московської білогвардійчини. В останніх днях бачимо посилену діяльність еміграційних московських груп -

42.10.1917

242

/летючки до "пригравачників", на пів фікційний відділ б. красноармейців ставших рускими фашистами і т.п. нам відомі в історії/. До всього того ясне наше відношення.

Нам не йде про краску Росії а про її розвал, про новий стан на її руїнах, який для поневолених Москвою народів є вигідний, а в тих умовах московська еміграція, оці репрезентанти збанкрутованої одної імперії з тими плянами які сьогодні зі собою несуть знаходяться на подібних реакційних позиціях, що і репрезентанти червоної Москви, для них замкнені будуть ворота в "Росію". Позитивне випрацювання також московської справи - одне з важних наших завдань. -

"ЩАСЛИВЕ КОЛГОСПНЕ ДИТЯ"

В НАСВІТЛЕННІ ОЧЕВИДЦЯ.

В нижчих рядках зафіксуємо шматок інформації одного втікача з ЗУЗ про заложення першого на терені одної з областей колгоспу ім. Сталіна в селі, яке за Польщі було поважно скомунізоване.-Ред.

Мабуть тому, що наше село виказувало Польщі знаний відсоток комуністичного елемента, припала йому "почесна" роль першуна в заложенні колгоспу, якому й надали з того приводу імя "кращого друга всіх трудящих". Та заки до того дійшло, пушено було в рух повною парю ввесь пропагандивно-агітаційний апарат. Ще в зимку раз-у-раз відбувалися в тій справі крикливі мітинги, потім назначили десятників, які мали видурювати заяви від селян в справі приступлення до колгоспу, а врешті комітет активістів, який охоплював цілу акцію. Проте успіхи тієї акції були неспівмірно марні в відношенні до вложених трудів, причиною цього був не лиш вроджений консерватизм селян, але й деякі об'єктивні факти, які змушували селян до поважної застанови.

Ще з осені, як тільки трафилася перша нагода, виїхало було около 60 більших і менших визнавців нового порядку до праці в Донбасі. Та не проминув і місяць часу, як ці новітні блудні сини зачали крадькома один за одним виснажені, в лахміттях і напів босі верталися назад до батьківських хат. Хоч кони й не говорили багато про все, що довелось їм бачити й пережити, та вже сам факт іншого швидкого повороту і то без одіння, яке вони мусили були випродати на прожиток і поворот, говорить багато...

На кілька днів перед Христовим Різдом завітав був нелегально до свого брата, селянина П. по 20 літах неприсутности теперішній мешканець одного села біля Шепетівки, який виемігрував туди ще в 1920-их роках, оженився там і господарив на жінчиних кількох десятинах землі як одноосібняк аж до 1936 р., коли то самі обставини змусили його вступити до колгоспу. Хоч як важко було йому жити /він, як неколгоспник, не міг нічого купити в кооперативі/, і хоч мав він на цілу родину тільки одніські чоботи, та проте колгоспником не хотів бути. Остаточо зробив це тільки задля дітей, яких інакше не хотіли прийняти в школу...

В міжчасі скликали в селі один із чергових мітингів у справі заложення колгоспу. На мітингу забрав слово згаданий місцевий селянин П., який мав безпосередні інформації від брата про колгоспну дійсність. Його гостра критика більшовицьких порядків у господарській ділянці і кінцева заява: "Я знаю, що мене можуть арештувати!" - зробили на всіх величезне вражіння. Навіть сам агітатор зніяквив до того стужки, що не здобувся навіть на відповідь. На наступний день приїхали службовики НКВД, які й арештували селянина П. На протязі 1 місяця вязали його

в Б., а потім відвезли до З. Дальша його доля невідома.

Згадані факти, як теж безпосередня обсервація більшовицької дійсності були достаточною пересторогою для розумніших господарів перед більшовицькими грушками на вербі. На загальну скількість 2.000 населення вдалось агітаторам звербувати около 50 колгоспників, і то аж тоді, коли приобіцяли їм, що на колгоспах муситимуть працювати безкорисно всі односібники, які щойно по обробітці колгоспної землі зможуть працювати на своїй рілі. Остаточно по зібранні заяв охочих бути колгоспниками відбувся мітинг, на якому всіх зголошених приймали в члени. З поміж зголошених не прийняли лише б. громадського післанця тому, що він "вислугувався панам". Характеристичним при тім є факт, що до колгоспу не вступили б. фільварочні робітники, заявляючи, що вони щойно з одного колгоспу вийшли, тому не думать вступати до другого. По устійненні членства вибрано управління колгоспу й комісії оцінки й зінвентаризування майна колгоспників. У складі комісії був один прихильник колгоспного господарства, який мав 12 моргів землі. Однак його жінка рішуче запротестувала проти того, щоб він розпоряджав її майном, заявляючи, що він має тільки 3/4 морга власного поля і з тим може приступити до колгоспу. Супроти того згаданий господар вицофав свою заяву.

Канцелярія колгоспу приміщується в домі б. власника млина, українця, якому сконфіскували млин і все майно. У канцелярії колгоспу працює голова і 3 бухгалтерів. Головний бухгалтер дістає місячно 600 рублів, а 2 помічні по 300. До начальницького персоналу належить теж 3 бригадирів. Колгосп намічує около 1.000 моргів одної поміщицької й церковної землі. Весняну орку виконувало в колгоспі 5 тракторів, які приїхали були з МТС в селі Н. Всі трактори були 5-плугові. Орала за глибоко, виорували мертвиць. Саме орання було дуже недокладне. Там, де тракторам неможливо було брати, виходили до орки колгоспники з кіньми запрягами.

Приватну землю колгоспників обробляли самі власники з тим, що в осені мають цю землю сконсумувати за допомогою ввіни з односібниками.

По заложенні колгоспу помічається в селі виразне відграничення неколгоспників від колгоспників. Ці перші не хочуть навіть говорити з другими. В часі Великодня мусіли колгоспники на 2-ий і 3-ий день іти в поле, бо треба було виконати "план" до означеного часу. Це все доводить колгоспників уже тепер до зневір'я й огірчення. Один з них, колись поважний господар так перенявся, що дістав помішання зміслив. Сьогодні неодян уже жалує, що дався спіймати на гачок принадних більшовицьких обіцянок, але це все запізно. Та проте загал селян твердо вірить, що це все довго не буде тривати.

"З ВАМИ УКРАЇНЦІ ДО ПЕРЕМОГИ!"

Передасмо понижє деякі частини з розмови з литовцем-біженцем з Литви, який з огляду на своє суспільне становище був змушений покинути батьківщину в останніх днях.

Ви були стало в Ковні а останньо у Вільні. Розкажіть як відбувалися останні події у Литві.

— Сталося це чого кожній з нас сподівався і так страшно не бажав собі. Більшовики вручали ультімат в суботу вранці та одночасно на цілій совітсько-литовській границі прийшло до інцидентів. Уряд прийняв домаганя Москви. Може соромно мені Вам, українському націоналістові про це так спокійно говорити, однак руководилися вони не страхом але реальною дійсністю. Мобілізації перевезти не вдалося. Логва мабуть нас покинула, совітські 20 тисячні гарнізони в Литві були в'їжділи а на границях Литви наша розвідка ствердила без сумнівів, що стоїть 80 ти-

сячна змоторизована совітська армія. Сусіди обоятні на все що нам грозило... Литовський уряд, ще не повідомив Москву про прийняття ультимату як литовські границі переїхали змоторизовані частини НКВД, які обсадивши важніші об'єкти у Вильні, Ковні та менших місточках які ще вночі зі суботи на неділю почали заводити "порядок". Ранком на летунські майдани приїхали совітські ескадри, які заняли всі летунські майдани. При тім виарештувано присутніх там литовських летунів. Опісля почала вмашеровувати совітська армія. Населення вітало їх слізьми. Червоноармейці їхали мовчки, сподівалися спротиву, тому аж до смішности перестерігали середників остророжності.

- А новий московський уряд ?

- Це не є наш уряд. Його склад подиктований совітським конзулом у Вильні ! Може і дехто з членів уряду і чесний литовець, але його доцільно більшовики залишили, щоби успішніше ширити баламуцтво. Дотеперішні литовські керманічі покинули Литву, вивсяючи враз зі собою цінні документи. Тепер вони мабуть в спеціальних концентраційних таборах для біженців з Литви.

- Чи всі активніші литовці втікають ?

- Ні ! Противно загальна девіза у нас: не втікати, заховати навіть в тих умовах якнайбільше позицій в наших руках. Чей же хіба вам відомо, що литовці переважно націоналісти. Комуністів у нас дуже мало. Найбільше серед них жидів. Зокрема серед молоді націоналістичні настрої поголовні. Московське насильство над нами, ще більше скристалізувало протимосковські позиції нашого народу. І сьогодні я один з перших біженців вас прошу, передайте своїм друзям, що цілий литовський нарід не спічне так довго, аж доки не відзискає волі. Сьогодні стаємо з Вами, українці, в спільні лави до боротьби за краще життя аж до повної перемоги...

- Скільки правди в сутичках литовської поліції з совітськими жовнірами, про які говорив у своїй заяві Молотов ?

- Дуже мало. Були у нас слідуєчі випадки: зі совітських гарнізонів дезертирували совітські жовніри переважно не москалі, які зовсім добровільно голосили про відносини в Світах та червоній армії. Дезертирів не віддавано московським властям але відсилано до праці. Зокрема в час совітсько-фінляндської війни дезерція зі стаціонанованих в Литві, Лотві та Естонії совітських військ була масова. Коли йде про випадок з Бутаєвом то справа малася так: наша розвідка впала на слід шпигунської організації. Бутаєв переносив в течці важні шпигунські документи. Коли з його рук вирвано течку він поповнив самогубство. Ще раз підкреслюю, що коли йде про литовців, то серед нас було маленьке число під впливами комуністів. По останніх арештуваннях комуністів в Литві виявилося, що в цій справі 70% арештованих - це жиди. Населення піддержувало зусилля влади знищити підривно акцій московських агентів у Литві та дуже часто саме ліквідувало більшовицькі провокації. Не згадую вже про чисельні протибільшовицькі патріотичні маніфестації молоді. Включаючись невідклично у протимосковський фронт народів серед яких на першій місці є ваш нарід - литовці - вірю - не спічнуть аж до повної перемоги. -

Це були останні слова біженця, який спішився, щоб їхати до призначеного концентраційного табору. -

МОСКВА ОПАНУВАЛА ДО РЕШТИ ЛИТВУ.

ЛОТВУ ТА ЕСТОНІЮ.

В попередньому числі ми не помістили звітлень з подій, що сталися в прибалтійських державах, тому тепер подаємо перегляд подій з попереднього тижня. В суботу 15 червня вранці Молотов вручив литов -

ському урядові ультимат ССРСР такого змісту: Уряд ССРСР ствердив без сумніву, що і подані свого часу у заяві факти змущень литовських органів над червоноармійцями в цілі змущення зради військових таємниць є правдиві. Литовська влада створиле неможливість держати далі совітські гарнізони в Литві. Литовська влада переводить арешти литовських громадян, зайнятих при обслуговуванні совітських гарнізонів у Литві, що свідчить, що вона ворожо ставиться до стаціонанованих частин. Литва звязалася з Латвією та Естонією військовим союзом заключеним на нараді військо-вих штабів тих країн в липні перед урядом ССРСР, тоді, коли союз про взаємну допомогу виключав всякі союзи Литви без відома ССРСР. Тому цей союз був звернений проти ССРСР. Литовський уряд фінансував і видавав часопис "Реві Балтік", редагований на різних мовах в протимосковській дусі. Все це свідчить, що уряд Литви грубо нарушив договір з ССРСР та готується до нападу на ССРСР. Дальшого стану стерпіти не можна. Тому уряд ССРСР домагається від Литви: 1. віддати під суд литовського міністра внутрішніх справ і начальника поліції, 2. створення нового уряду, який би давав запоруку ССРСР, що домагання ССРСР будуть переведені, 3. впускання до Литви такого числа військ, яке забезпечило б переведення в життя всіх вимог союзу про взаємну допомогу. Виповнення цих вимог є негайне. Спидається відповіді до 24 годин. - Литовський уряд повідомив, що приймає ультимат; одночасно визначні литовські державні мужі в през. Сметоню на чолі покинули границі Литви. В неділю ранком 500 тисячна більшовицька армія ^{перейшла} границі Литви займаючи Вильно та Ковно біля 12 год. по пол. На границях були дрібні інциденти з прикордонних сторожів. - 16.VI. цебто в неділю подібні ультимати дістали Латвія і Естонія та того дня вмащувала в ті держави червона армія. - Від першого дня окупації прибалтійських держав червоними військами відбуваються в тих державах постійні мітинги. В початкових днях окупації на мітингах "трудящі Литви, Латвії, та Естонії ухвальвали од-вободно вимоги негайного покликання демократичного уряду, який співпрацював якнайтісніше з урядом ССРСР та дякували хоробрій червоній армії за те ^{що} виратували їх перед небезпечкою війни". Коли вже "урядом" у всіх тих державах були назначені мітинги, почали домагатися "винищення ворогів литовського, латвійського та естонського народу!" а тепер, що раз частіше говориться щоби "уряди просили уряд ССРСР о прийняття їх в родину вільних народів ССРСР". Така еволюція кличів мітингів говорить про напрям плянів Москви в прибалтійських державах. - Нові "уряди" Литви, Латвії та Естонії дістають тисячі привітальних телеграм від письменників України, Білорусі від поодиноких організацій в ССРСР та в державах. Навіть організація пролетарських письменників в Нью-Йорку прислала урядові Литви телеграму з привітом, а червоній армії подачу за "виняткову допомогу литовському народові." -

Естонія святкувала день 19. червня як своє державне свято т.зв. день перемоги. Теперішній "уряд" назвав цей день - днем свободи. Таллін був прикрашений в тім дні подвійними прапорами: естонським та червоним. - Американські газети приносять неясні вістки про невдачу втечу кораблем естонських державних музів до Фінляндії. - В Талліні відбулося 24.VI. віче естонських робітників, на яким промовляв "міністр" заграничних справ Естонії Андерсон. Він заявив, що тепер мусять естонський робітничий клас прийти остаточно до влади. У зовнішній політиці існуватиме лише одне: повна орієнтація на ССРСР. Соціальний та національний гнет буде знесений. Емігранти-комуністи можуть вернутися в батьківщину. Частина з них вже вернулася. Уряд переведе реорганізацію поліції, віддасть її під контроль робітників, щоби зліквідувати остаточно всі провокації які мають тепер місце. - Латвійський уряд приказав розбросання лів-завіслющих організацій латвійської молоді. - У Ковні двох литовських націоналістів кинули гранату на мамерувчі світські колони. Обох замаскуєві арештовано. Серед червоноармійців є вбиті і ранені. Вістку цю послало виленське радіо, називаючи замаховців фашистівськими провокаторами.

С К І Л Ь К И В І Л Ь Ш О В І Ш Ї Ї К И Х В І Й С Ь К

У Л И Т В І ?

В американській пресі останньо появилось надзвичайно багато вісток про окупацію прибалтійських держав Москвою. При тім вияснювалося це, що Москва окупує прибалтійські держави, як важні стратегічні позиції в майбутнім конфлікті проти Німеччини. Одночасно газети подавали, що в ті держави вмащувало 150 совітських дивізій. У звязку з тими вістками Тасс оголосив спростування, в якому подав, що в Литві, Латвії та Естонії стоїть не 150 а 18 - 20 дивізій, які є розташовані не на границях Німеччини а різних сторонах тих держав, які не на те є, щоби нападати на Німеччину, але для гарантії, що договір про взаїмну допомогу між ССРСР з прибалтійськими державами буде переведений в життя. До того Тасс додав : пани, що пускають ці вістки хотіли б бачити конфлікт між Німеччиною і ССРСР. Вони не можуть зрозуміти, що співпраця між Німеччиною і ССРСР оперта не на проминаючих моментах, а на корінних державних інтересах обох країн. -

П Е Р Е Д В И П Р А В О М Н А А Н Г Л І Ю .

Черчіль вголосив через радіо промову, в якій заявив, що уряд Франції зломив заключені союзи. Англія не визнає уряду Петена і зробить старання, щоби повстав новий французький уряд, що був би готовий продовжати війну. Другу свою промову в радіо Черчіль закінчив так : ситуація є непевна і неясна, тому не можу нічого конкретного сказати. Англійський нарід мусить бути приготований, що вкортці будуть видані спеціальні розпорядки. -

- Петен відповідаючи на промову Черчіля, сказав що Черчіль боїться лише за Англію. Ми дали все, дали найбільші жертви крові та матеріальних дібр. Але ми руководилися в першій мірі добром Франції і тому прийнято умовини перемиря. - Французький генерал Дегаль, що не підпорядкувався Петенові заявив, що він має звязки з французькою армією в Тунісі, Марокку, Сирії Індокитаю та военном флотом. Всі ті частини французької армії згідні, щоби продовжати опір та не мають зброї.

З Будапешту подають, що Німеччина устійнила в подробицях спільно з Італією величезну офензиву проти Англії. Сподіються її ще в тому місяці. Розпочнеться не лише на острові, але також на англійських колоніях при застосуванні найновіших воєнних засобів. До тепер не проголошено ще умов перемиря Італії з Францією. Одначе югословянські газети твердять, що вони є так сконструовані, що всі територіяльні вимоги Італії будуть задоволені, а зокрема справа Тунісу, Корсики, Двібутті. Коли йде про Ніццу і Савой то появилася вістка, що вони опиняться на території на якій буде зорганізована спеціальна буферна держава, згл. будуть вільними містами.

В І Д О З В А В С Е С О Б З Н О Ї Ц Е Н Т Р А Л Ь Н О Ї Р А Д И

П Р О Ф Е С І Й Н И Х С П І Л О К .

Всесобзна Центральна Рада Професійних спілок проголосила відозву такого змісту : Імперіялістична війна, що відбувається тепер у всіх частинах світа захопила своїми впливами майже 1/2 світа. Промисловість капіталістичних держав підпорядкована війні. Робітники тих

держав мусять працювати 10-12 годин на добу. І тим шляхом, шляхом винику робітника капіталістичні держави шалено узброїлися, що є для нас так небезпечно. В тих умовах ми мусямо ще більше узброїтися. Нам треба стати ще більш сильними в господарському та воєнному відношенні. Мусямо напружити всі свої сили. Нам треба ще більше літаків, танків, паровозів, авт, металів, всякого приладдя і т.п. І тому мусямо піти на жертви. 6-7 годинний день праці в СССР з замалим. Коли в буржуазійних країнах робітник може працювати 10-12 годин денно на буржуазів то наші робітники повинні працювати більше як 7 годин на своє соціалістичну батьківщину. Тому збільшимо день праці до 7-8 годин - збільшені години праці дадуть нам збільшене число танків, гармат, приладдя - яке нам так сьогодні потрібне. Дальша відозва говорить, про загострення засобів проти т.зв. літунів. Заборона самовільно покидати згл. переходити з одної установи в другу. Так, що будуть нарушувати заборону віддасться в суд.

СССР З Б І О І Т Ь С Я !

В 12 годин від появи позивної заяви Президія СССР видала указ, яким робочий день в СССР вноситиме 8 годин і подрібно означено високі кари на тих, що самовільно будуть змінити працю.

По всіх містах СССР відбуваються мітинги, на яких обговорюють рішення президії СССР. Рішення пояснюють промовці одним : СССР-ові грозить небезпека, мусямо узброїтися, залюбки покликується на легкодушну Францію.

В червоній армії від минулого тижня обов'язок поздоровлявання старшин командирами.

П Р И Л У Ч Е Н Н Я Б Е С А Р А В І Ї Т А Б У К О В И Н И

Д О У С С Р .

28 червня більшовицькі війська в кількох місцях перейшли совітсько-румунську границю та ще того дня обсадили Чернівці, Кишинів, Акерман. Молотов вручив урядові Румунії ноту, в якій заявив, що вважає потрібним розв'язати довгий конфлікт між Румунією а СССР за Бессарабію і Буковину. Ці землі завоюють українці і тому не лише історично але кровно і культурно зв'язані вона з УССР. Уряд Румунії повинен цю справу розв'язати мирно. Дальше були точки до прийняття з повідомленням, що совітські війська задані території розпочнуть займати 28 червня о год 12 в пол. Все таки совітські війська перейшли границі о кілька годин скорше. Румунський уряд в останній хвилині хотів переговорити, але Молотов всякі контрпропозиції відкинув та румунський уряд остаточно прийняв усі домагання СССР.

По всіх містах України відбуваються мітинги з нагоди прилучення Бессарабії та Буковини до СССР та звільнення вітки українського народу з під гніту румунських боєр. - Англійські газети потішають себе, що хоч Росія діє в порозумінні з Німеччиною, то все таки окупація румунських земель для Німеччини непряма спроба, бо Росія спанує важні транспортні пункти на Дунаї. - Часопис "Попульо д'Італіа" реферуючи події в Румунії пише : Відлучившись від СССР відпочинає нову картку в історії, якій на ім'я : упорядкування Балканських справ. - Румунський уряд уступив. Румунське радіо лише час-від-часу подає комунікати. На залізницях і дорогах військ. Румунії повна дезорганізація. - Румунсько-совітська комісія устійняє нові кордони Румунії з СССР. - Болгарські газети подали, що малярський уряд вислав до Румунії ульєзіма в справі Семигороду. Мадярська армія сконцентрована на границях Семигороду. - В Італії проголошено, що

250

уряд нічоно не знає про ультимат Мадярщини до Румунії В СПРАВІ СЕМИГОРОДУ АЛЕ ТАКОГО НЕ ВИКЛЮЧАЄ. - В Болгарії проголошено мобілізацію. В Софії відбуваються вуличні маніфестації за зворотом Добруджі. - Турецька воєнна флотилія виплила на Чорне море обсаджуючи свої порти. Покликано під зброю 2 річники. В Стамбулі проголошено протилетунське поготівля. -

З ЖИТТЯ ЕМІГРАЦІЇ ПОНЕВОЛЕНИХ МОСКВОЮ

В ГЕНЕРАЛ ГУБЕРНАТОРСТВІ.

-Білоруська еміграція проявляє доволі велику активність. Білоруський Комітет Самопомочі, у Варшаві що тепер дістав просторі домівки об'єднує понад 450 членів. Число зареєстрованих з кожним днем зростає. Внутрішній комітет організується культурно-освітнє життя. Живу діяльність проявляє також білоруський комітет в Білій підляській. Довідуємося, що у зв'язку з подіями на Литві, до Німеччини приїхала група визначних білоруських діячів з Вільна. - Еміграція Кавказьких народів зорганізована в Кавказі-ше Фертрауенстелле яке об'єднує понад 100 грузинів, 11 азербейджанців, 20 вірменів, кількох горців Кавказу та до цієї організації долучено ще організацію татар. Грузини мають зорганізований свій товариський клуб і в цій організації праця налагоджується щораз краще. -

РУССКІ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

В московській берлінській газеті "Новое слово" ч. 26 читаємо: "В Яслі на Лемківщині німецьким властям вручено письмо підписане сотнями мешканців сіл Черно, Липно, Радоцино, Незнаско і ін. зі заявою, що населення тих сіл просить уважати їх не українцями а рускими. -

МОДА НА УКРАЇНЦІВ.

повідомляють нас, що у Кракові та Варшаві б. польські магнати, дітичі і т.п. з України / Бранецкі і т.п./ тепер подаються за українців, що більше виявляють спроби себе зорганізувати в різні клуби та вносять до властей різні меморіяли.

ПІДПИСАННЯ ТОРГОВЕЛЬНОГО СОЮЗУ

МІЖ СССР І ФІНЛАНДІЄЮ.

В Москві оповіщено про остаточне підписання торговельного союзу між СССР і Фінландією. Союз є дуже корисний для СССР. - Московські газети оцінюють внутрішнє положення у Фінландії, як "заломання фашизму". При тім підкреслюють, що соціал-демократична лівиця є за тісною співпрацею з СССР. В Гельсінках повстав видавничий концерн, що пропагує орієнтацію на СССР. - Шведські газети подають, що на границях Фінландії СССР починає концентрувати більшу кількість військ. -